

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 13.—
za četrt leta „ „ 6-50
za en mesec „ „ 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1-70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravnishkega telefona št. 188.

Obrtni red.

Dunaj, 28. julija
V.

Kdo mora biti član zadruga?

Ze vsled zakona iz leta 1883. se obrtna
oblastva morala ustanavljati obrtniške
zadruga, ako so sploh dopuščale kra-
jevne razmere. Ako je torej bilo
obrotno oblastvo (okrajno glavarstvo) pre-
pričano, da je strokovna ali mešana zadruga
v okraju ali kraju nemogoča ali pa so raz-
mere take, da bi ovirale uspešno delovanje
zadruga, je bil zakon za dotični okraj ali
ozemlje le mrtva črka. Zakon določa že 22
let prisilne zadruga, in vendar so še de-
že (Dalmacija, Istra) in razsežna ozemlja
(n. pr. laški del Tirolske nekateri okraji
na Kranjskem, v Galiciji in drugod), koder
ali sploh ne poznajo obrtniških zadruga, ali
pa samevajo ena, dve, k večjemu tri brez
zveze, brez moralne opore, pouka in navo-
dila, torej tudi brez pravega življenja in
uspeha.

In to je tudi večkrat vzrok, da se mar-
sijke obrtniki ne ogrevajo za zadrugažno or-
ganizacijo, ker ne vidijo uspeha in koristi
na dlani. Drugi vzrok pa je ta, da imajo
zadruga, koder so, le dolžnosti brez
pravice. In v tem oziru hoče novi zakon
izboljšati razmere, kar bo dem pojasnil te-
kom razprav. Pripomnim pa zopet, da so
razprave v permanentnem obrtnem odseku
stvarne, obširne, večkrat premalenkoste.
Posamezni člani hočejo spraviti v zakon
tudi take malenkosti, ki spadajo v zadruga
pravila ali pa se morajo prepustiti ministr-
skim naredbam in obrtnim oblastvom v raz-
sejo in odobrenje. Vsled tega gre delo v
odseku tudi jako počasi izpod rek. Ako se
odsek ne požuri, do jeseni ne izvrši svoje
naloge. Pripomnim tudi, da so poročila du-
najske listov o razpravah jako netočna,
površna in pomanjkljiva. Pred dvorano sedi
namreč neki stenograf, kateremu koncem
vsake seje posamezni poslanci šepetajo
na uho.

Najtrši oreh je bil doslej § 108. Vlada
in poročevalec Foerg namreč nasvetu-
jeta, da smejo, a ne morajo biti člani
zadruga imejitelji onih obrtnih podjetij, ki
se vrše po tovarniške. Sekcijski načelnik
dr. Haseröhr je opetovano govoril proti
določbi, da bi morali biti člani zadruga
tovarnarji, ki izvršujejo tudi rokodelske
obrti. Pač pa naj se jim dovoli pravica, da
smejo pristopiti, ako je zadruga zadovoljna.
Ako pa pristopijo taki „tovarnarji“, imajo
seveda enake pravice in dolžnosti in so tudi
njihovi pomožni delavci pripadniki zadruga.
V vsakem slučaju pa mora tovarnar
naznani svoje vajece dotični (sorodni) za-
druga. V istem smislu Kitschelt, El-
dersch in sekcijski načelnik dr. Fries.
Razni člani odseka, tako dr. Stojan,
Žitnik, Pacher in Hueber pa
zahtevajo, da tudi tovarnar pristopi k za-
druga, ako v svoji „tovarni“ izvršuje roko-
delski obrt. Istotako je tak „tovarnar“ dol-
žan pristopiti k dotični trgovski zadruga,
ako svoje v „tovarni“ narejene izdelke pro-
daja v trgovini.

O tem načelnem vprašanju je bil raz-
govor v dveh sejah. Vlada se je upirala
vsakemu predlogu. V četrtek je Pacher
predlagal: „Imejitelj obrtnega podjetja ni
dolžan biti član zadruga, ako poleg to-
varniške delovrše ne izvršuje rokodelskega
obrti, ki so naštetih v paragrafu 1.“ Teh
je 47.

Noben govornik seveda ni zahteval, da
bi n. pr. lastnik velike predilnice moral
pristopiti k zadruga tkavcev ali tovarno za
železo, ki morda izdeluje tudi večje žeblice,
k žebljarski zadruga. A so tovarne, ki imajo
povsem značaj rokodelske delavnice, n. pr.
tovarne za obleko, obutalo, razne meha-
niške izdelke itd. Ves prepri in dolgi raz-
govor v odseku pa je bil vsled tega, ker
je težko ali skoraj nemogoče napraviti jasno
mejo na las med tovarniškimi in rokodel-
skimi obrti ali podjetji. Min. odredba iz

1. 1883. pravi: Tovarniška podjetja so, ki
narejajo predmete v zaprtih delav-
nicah, imajo v delu navadno več ka-
kor 20 pomožnih delavcev, de-
lajo s pomočjo strojev in delo
navadno razdeli med posamez-
nike, ako podjetnik le vodi podjetje
in samedela z rokami, in ako
plačuje višje davke itd. Prosim vas:
Noben Kolumb, noben Kljukec in noben Sa-
lomon po teh znakih ne bode natančno in
na las mogel določiti, kateri podjetnik je
pravi tovarnar ali rokodelc. Kaka razlika
pa je med podjetnikom, ki ima 19 pomožnih
delavcev, in onim, ki jih ima 20? Ali se
ne izdelujejo večinoma obrtni predmeti v
delavnicah? Ali se danes ne poslužujejo
strojev vsi naprednejši in imovitejši
obrtniki? Ali ni v vsaki večji obrtniški de-
lavnici delo razdeljeno po kosih ali delih
med posamezniki? N. pr. med čevljarji
marsikje delajo eni pomožni delavci gole-
nice, drugi stopala, tretji pete. Pri mehanikih
je delo še bolj razdeljeno. Ali se ne dobe
tudi rokodelci, ki le vodijo delo — n. pr.
sprejemajo naročila —, pa sami ne delajo
z rokami?

Vsi ti znaki torej ne zadoščajo. Ta raz-
delitev obrtov pa spada v § 1. obrtnega
reda, in ravno ta paragraf je za vlado „noli
me tangere“ to je: vlada ne dovoli, da se
že sedaj predručita 1 in 2. paragraf In
tako se odsek pri § 108 lovi za slamnato
bilko, ki se vedno utrga. To se pravi
konja brzdati pri repu. Juristi in
veščaki ste povabljeni, da starete ta oreh.
Kdor reši to vprašanje na vsestransko za-
dovoljnost, dobi zlat grad. § 110. določa,
da mora vsaka obrtniška zadruga (korpora-
cija, gremij, ceh, bratovščina) premeniti
svoja pravila po novem zakonu. Ako tega
ne store v šestih mesecih, ko stopi zakon
v veljavo, mora to storiti deželna vlada
sama.

§ 111. se bistveno izpremeni. Sedaj do-
loča zakon: Več obrtniških zadruga se more
zediniti v eno zadruga, ako to želé;
odobriti pa mora ta sklep deželna vlada,
katera zasliši trg. in obrtniško zbornico.
Ravno tako se smeje zadruga, ki obsegajo
raznovrstne obrte, razdružiti v samostalne
strokovne zadruga, ako to želé, nikoli pa
ne proti njihovi volji.

Odsek pa je sklenil, da mora v prvem
slučaju vlada vprašati z družno zve-
zo, in če še ni, trg. in obrt. zbornico. Raz-
družiti pa se sme mešana zadruga v samo-
stalne zadruga, ako to zahteva vsaj ve-
čina članov, ki izvršujejo isti ali so-
rodni obrt, toda s pogojem, da morejo lo-
čene zadruga dosežati zadruga namene.

§ 111a je popolnoma nov in določa:
Vlada sama sme določiti, da se v posamez-
nih okrajih in krajih ustanavljajo stro-
kovne zadruga, to je, da se združijo
obrtniki iste ali sorodne vrste. Vendar pa
mora preje vprašati za mnenje z družno
zvezo, in kjer je ni, trg. in obrt. zbor-
nico ter dotične zadruga in obrtnike. Vlada
mora novi zadruga sama preskrbeti pravila.
Na primer: V novomeškem okraju ali kje
druga je mešana ali kolektivna zadruga, ka-
tere člani so mizarji, krojači, čevljarji, stru-
garji, sodarji, tesarji itd. Ker pa vlada želi,
da se obrtniki ene vrste ali stroke, ali vsaj
sorodnih vrst združujejo v zadruga, zato
dež. vlada mora po posameznih strokah in
okrajih ustanavljati nove ali prenarajati stare
zadruga, vedno pa preje izvedeti mnenje za-
družne zveze. Ako pa zadruga zveze ni —
in na Kranjskem je le ena prostovoljna v
Ljubljani, — potem vlada vpraša za mnenje
trg. in obrtno zbornico ter dotične obrt-
nike.

Iz te in drugih določeb je razvidno, ko-
likega pomena bodo z družne zveze.
Seveda, v mnogih okrajih na deželi, kjer so
redko sejani obrtniki posameznih vrst ali
strok, so take strokovne zadruga nemogoče;
dotični obrtniki bodo morali biti v mešani
zadruga. Vlada pa bode mogla sorodne vrste
združiti v posebno zadruga, n. pr. mizarje,
strugarje, sodarje itd.; ako so v tolikem šte-

vilu, da morejo tvoriti dovolj močno zadruga.
Dela, truda in pisanja bode mnogo!

(Dalja prih.)

Rusko-japonska vojska.

Kitajska se giblje.

Berolin, 31. julija. Cesarica vdova
in cesar kitajski sta sklicala vse podkralje,
guvernerje in poslanike, da se izrazijo o
tem, kaj naj Kitajska zahteva z ozirom na
rusko in japonsko okupacijo Mandžurije.
Kitajska ne misli zahtevati odškodnine samo
za sedanje zasedanje, ampak tudi za škodo,
ki jo je povzročilo v Mandžuriji nepo-
stavno prodiranje Rusov v
Mandžuriji. Japonska vlada pa odločno
sili Kitajsko, naj odškodnino zahteva samo
od Rusije.

Proti Japonski.

Pariz, 31. julija. „Agence Four-
nier“ poroča iz Rima: V diplomatskih
krogih razpravljajo o tem, kako naj nastopijo
velevlasti proti Japonski, ako bi ta izrab-
ljala svoj položaj proti evropskim in ame-
riškimi državam na Daljnem Vztoku.

Na fronti.

Peterburg, 31. julija. Zadnje dni
je na mandžurskem bojišču mir in na fronti
mandžurskih armad ni nobenih izprememb.
Kitajci poročajo, da Japonci plačajo za vsa-
kega ruskega vjetnika 25 rubljev, za ru-
skega razglednika pa 100 rubljev.

Naseljevanje Japoncev v Avstraliji.

London, 31. julija. „Globe“ poroča
iz Sydneyja v Avstraliji, da se ondi
boje japonskega naseljeva-
nja. V Avstraliji so vsled prizadevanja so-
cialistov, ki ondi gospodujejo, prepovedali
Mongolcem naseljevanje. — Sedaj pa neki
ugledni japonski list napoveduje, da se bo
japonska vlada prizadevala, da se ta prepo-
ved odpravi in vsaj Japoncem dovoli nase-
ljevanje. List pravi, da naseljevanje Evro-
pcev nima uspeha, ker jih je komaj en mili-
jon v Avstraliji, dasi je preteklo že toliko
let, odkar je dostopna Evropi. Naseljevanje
Japoncev bi promet v deželi zelo povzdig-
nilo. To pisanje dá precej misliti.

General Rennenkampf.

Dopisnik „Köln. Zeitung“ se je razgo-
varjal z generalom Rennenkampfom, ki je
poln svežosti in odločnosti. Med drugim je
dejal: Glavna stvar je, da bi se ne dali oma-
jati in bi končali, kar smo začeli. Nemorem
si misliti lepšega življenja ko na vojski. In
ko bi trajala pet let, sem tudi miren. Gene-
ral dela vse in tudi najtežje posle, je vedno
prvi na konju in vse moštvo ga zove: „bo-
jevni general“

Linevič poroča.

Peterburg, 31. julija. Linevič po-
roča 29. t. mes.: Armada je zasedla ozemlje
okoli Hailunčena. Neki oddelek, ki je
prodiral proti dešču pri Vangrulinu, se je
zapletel v boj z Hunhuzi. 26. t. mes. je od-
delek prodiral naprej in okoli 6. ure zvečer
napadel japonske postojanke Japonci so se
z velikimi izgubami umaknili. Naš oddelek
se je potem, ko je izpolnil svojo nalogo,
umaknil.

Japonci hočejo Usurje in Poamurje.

London, 31. julija. Japonci se ne
bodo zadovoljili le s Sahalinom, ampak ho-
čejo zasesti tudi usurske kraje in železnico
in doseči, da bi bili luki Nikolajevsk in
Vladivostok potem prosti luki ter da bi tuje
ladje lahko trgovale prosto v Amuru.

Na Sahalinu.

Tokio, 31. julija. (Uradno.) Povelj-
stvo japonske armade na Sahalinu poroča:
Dne 27. t. m. smo odločno prodrali in pri-
šli ob 3. uri popoldne v Derborskajo, do-
čim je konjeništvu prodiralo proti Loni-
kovu. Neki japonski oddelek je prodiral
proti Homoviču in Alorskoji in porazil
rusko pehoto in topništvo pri Vebernikov-
ski. Japonci so Ruse zasledovali.

Položaj v Mandžuriji.

London, 31. julija. „Daily Telegr.“
poroča iz Niučvana, da se Rusi za-
stojno trudijo zapaliti japonske zaloge v Sin-
mintinu in Kollitunu. Nedavno so se prika-
zali devet milijev severno od treh krajev.
Pričakuje se splošno velika
bitka na celi črti; vse je že zanjo
pripravljeno. Iz Moji poroča isti list, da
je Linevič že zaključil dohod vojakov
iz notranje Rusije. Sedaj ima približno
70.000 mož več, kot so jih
imeli Rusi pri Mukdenu. Največ zaslug za
točno dovažanje vojakov in streliva ima pro-
metni minister knez Hilkov. Rusi so
napravili mnogo novih postaj, sedaj dova-
žajo na bojišče topove in streliva. Več težkih
možnarjev v kratkem pripeljejo na bojišče.
Rusi imajo ogromne zaloge,
večinoma kitajske. Ruski in japonski vojni
upravi tekmuje pri nakupovanju živine.
Japonci so zelo previdni v zdravstvenem
oziru. V ruski armadi so kužne bolezni. Japonci
zelo pazijo, da ne bi jih kdo zanesel v nji-
hov tabor. Vsak dan zapirajo kitajske ogle-
duhe. Preje so rabili Rusi za prevoz enega
armadnega zboru 20 dni, sedaj pa le 12.

Na Koreji.

Tokio, 31. julija. Japonski listi pi-
šejo, da bodo Rusi vztrajno branili Kien-
sion na Koreji, na južni strani od Tumena.
Ta kraj je važen v stratežnem oziru, brani
celo pozicijo in zunanje vladavostoške črte.

Rusija.

Vojno sodišče, ki bo sodilo
upornike vojnih ladij „Kajaza Potemkina“
in „Jurja Pobjedonosca“ se sestane v Seba-
stopolu dne 7. avgusta. Uporniki se naha-
jajo sedaj na transportni ladji „Plut“ v Se-
vastopolskem zalivu pod strogim varstvom.
Vojno sodišče, kjer se bo vršila razprava,
se nahaja ob pomolu. „Prut“ se usidra ob
pomolu in obtoženci se iz ladje podajo na-
ravnost v sodno dvorano

Mestnim glavarjem v Mo-
skvi je bil imenovan Medem, pomočnik
načelnika štaba orožniškega zboru

Stavka v Peterburgu v Ce-
njanikovi tovarni so pričeli delavci stavkati,
ker so zaprli delavske zastopnike, ki so za-
stopali svoj čas delavstvo. Tovarno je za-
stražilo vojaštvo

Buliginov ustavni načrt.
„Petit Parisien“ poroča, da niso bila res-
nična poročila, da se ne izvrši Buliginov
ustavni načrt. O načrtu se bo le še posve-
toval mešani odbor, sestavljen iz ministrov
in pa iz zastopnikov zemstev. Osobito se
bodo posvetovali, kako izvršiti volitve.

V Sibirijo ne morejo pre-
gnativseh obsojencev ker pri-
manjkuje vojakov spremljevalcev. Vsled tega
je v ječah 100.000 oseb, ki so bile obsojene
na izgon v Sibirijo.

Nad 100.000 oseb je zaprtih
vsled zadnjih nemirov v zahodni
Rusiji. Ječe so prenapolnjene in razsajajo
med jetniki grozne bolezni. Vsak dan umrje
mного jetnikov.

Rusko-Poljsko. Približno 600
varšavskih socialistov je priredilo izlet v
neki bližnji gozd. Za njimi so odposlali pol-
eskadrona dragoncev, ki so napadli izletnike
s sabljami in jih mnogo ranili. Prijeli in za-
prli so 14 socialistov. Vojaški poveljnik v
Lodzu je ukazal, da list „Gonier“ ne sme
izhajati.

Uporkmetov. „Harlungische Ztg.“
poroča iz Rige, da so ustrelili kmetje pred-
včerajšnjim barona Bistrana. Uporniki pleni-
jo. — V Grobin so oblasti odposlale dra-
gonce.

General Kozkov je odsto-
pil prostovoljno, ker je dobival iz
Peterburga nasprotujoča si povelja.

V tehničnem kemičnem po-
izkusnem laboratoriju ruskega
pomorskega ministrstva na otoku Nova Jo-
landija pri Peterburgu so se užgale preteklo
soboto na dozdaž še nepojašnjen način raz-
strelivne snovi. — Eksplozija je bila tako

močna, da je zrušila ves laboratorij. Vsi, ki so se nahajali v laboratoriju, so našli smrt v razvalinah.

Nežna predigra h groznim dogodkom v Rusiji.

V Parizu izhaja demokratiški — konstitucionalni — protivladni ruski list „O s v o b o ž d j e n i j e“, ki se pod gornjim naslovom peča z deputacijo zemstev pri carju. To deputacijo označuje za velik zgodovinski dogodek. Car je sprejel očitne nasprotnike samovlade. Povdarjal je svojo nemahljivo voljo, ohraniti samodržavo, toda obenem je z enim faktom že sprejetjem zemcev priznal ruski družbi pravo opozicije proti samodržavi. Težko je sedaj oceniti vse nasledke tega fakta. Urednik „O s v o b o ž d j e n i j a“ Peter Struve, kritikuje besede kneza Trubeckega. Ne bil bi smel govoriti o solidarnosti med zemci-konstitucionalci in carjem, ki se trdovratno drži samodržstva.

Tudi se lahko reče sedaj: Samodržstvo je bilo včeraj veliko, 6. (19.) julija je postalo zvito. Knez Meščerskij je naivno cinično izjavil, da car ne bo držal besede. Kam pa je taka politika privedla Ludovika Capeta, tega ni povedal.

Po avdijenci so se nadaljevale tragi-komične stvari. Listi so morali izpustiti besede o „ljudskih zastopnikih“ in izšla je posebna okrožnica, ki razlaga to zadevo v konstitucionalnem duhu, v kateri se guvernerjem naroča, naj store vse potrebno, da se zabrani razširjenje tolmačenja carjevih besed. S tem činom se je pokazala neodkritosrčnost in resnična nemožnost solidarnosti med carjem, samodržcem in konstitucionalci.

In tako je avdijenca v Petrovem dvoru za vsakega uvažujočega politika predigra k bojem, ki bodo nastali brez dvoma med samodržtvom in ljudstvom. Zemci so pa vendar le napravili osvobodilnemu gibanju velike uslugo, da so privedli carja do tega, da računa s konstitucionalno mislijo.

Struve zavrača očitanja ruskih soc. demokratov zemcem; oni preveč optimistiško sodijo o ruski revoluciji, katero menijo, da bi bilo možno takoj organizovati. Na ta mobilizacijski ukaz se ljudstvo še ne zgane. To so soc. demokratje britko izkusili dne 1. maja. Nobena organizovana sila še ne obvlada te velike mase. Konstitucionalno-demokratsko mnenje se more sedaj hitro in trajno razširiti v ljudske zastope in izpremeniti rusko revolucijo iz silnega boja v skupno organizovano gibanje. Taktika zemcev je taktika Mirabeauova, toda v težjih okoliščinah, ko so bile l. 1789—1791. V Rusiji je treba organizovati mogočno osvobodilno javno mnenje, v katerem bi predprave vladarjev izginile pred državno voljo naroda. To doseči je namen osvobodilnega gibanja. Predigra je končana, se li kmalu dvigne zavesa?

Kriza na Ogrskem.

V Deesu je bil preteklo nedeljo ustanovni shod nove stranke. Na shodu je govoril Banffy, ki je naglašal potrebo, da zavlada zopet zaupanje med narodom in vladarjem. Govornik je izjavil, da zastopa načela nagodbe iz leta 1867. V okvirju dualizma se mora še nadalje graditi ogrska narodnostna država.

Preteklo nedeljo so priredili budimpeštanski socialni demokratje velik shod, na katerem so zahtevali splošno volivno pravico. Dezider Bokanyi je napadal one opozicionalne voditelje, ki so svoj čas zastopali splošno volivno pravico, a nčejjo zdaj ni česar vedeti o njej. Shod je zahteval, naj izposluje združena opozicija splošno in tajno volivno pravico. Socialni demokratje so sklenili, razširiti 100.000 oklicev, v katerih naj se izjavlja, da se stranka sicer bojuje za splošno volivno pravico, a da ne namerava podpirati sedanje protizakonite vlade proti združeni opoziciji.

„Pester Lloyd“ poroča, da namerava ogrski minister za notranje stvari, Kristoffy, v zbornični seji dne 15. septembra predložiti zakonski načrt o splošni in tajni volivni pravici.

Košut namerava dne 6. avgusta sklicati izvrševalni odbor združene opozicije, da se izjavi o splošni in tajni volivni pravici. — Grof Apponyi je že došel v Budimpešto. — Košut se odpelje 12. avgusta v Karlove vane. — V Isl k vladarju odpotujeta ministra Gyorgy in Vörös.

Zopet zmaga katoličanov na Laškem.

Benetke, 31. julija. Pri današnjih upravnih volitvah so popolnoma zmagali zmerni katoličani z ogromno večino 2000 glasov.

Profesor Masaryk — prostožidar.

Znani češki vseučilišni prof. Masaryk v Pragi ima tudi na Slovenskem dovolj pri stašev in učencev, ki njegove pogubne nauke vneta razširjajo; zato boče menda čit-

tatelje „Slovenca“ zanimalo, ako tu navedemo nekoliko vrstic iz članka, ki ga je praški „Čech“ objavil pod zgorajjim naslovom. „Čech“ piše: „Velika loža II na Nemškem neodvisnih prostožidarjev takozvanih templarjev (Guttempler I. O. G. T.) je imela dne 22. julija v Gdanskem svoj 16. letni zbor, katerega se je udeležilo 1500 oseb iz vseh dežel „nemške domovine“, h kateri se šteje tudi Češko, ker se je shoda udeležil tudi profesor češke univerze v Pragi, dr. Masaryk. Z godbo in petjem se je začel slavnostni večer, na kar je udeležence pozdravil predsednik velike lože Bluwe iz Hamburka. Rekel je, da boj nemških templarjev v preteklem letu je bil blagoslovljen s tem, da je število členov velike lože dne 1. majnika 1905. doseglo imponantnega števila 32.000, ki so razdeljeni v 800 lož. Člen prostožidarjev je tudi konzistorialni predsednik dr. Meyer, ki je v svojem govoru naglašal da protestantski cerkveni uradi s porazumljenjem podpirajo težnje templarjev. Pri vsakem shodu prostožidarjev je tudi predavanje o kakšnem etičnem predmetu. Tokrat je prevzel predavanje prof. dr. Masaryk, ki je govoril o etiki in alkoholu. Govor je bil sicer stvaren toda mi se čudom čudimo kako more člen češke univerze biti obenem člen v Avstriji prepovedanega društva prostožidarjev. Ali se to strinja z rodoliubno častjo češke univerze? Profesor Masaryk je končno spoznal za primerno demaskirati prostožidarstvo, katerega člen je že gotovo postal za svojega bivanja v Berlinu. Iz tega se vidi, da so mu bržkone nemški prostožidarji s svojimi stiki s prostožidarijo v avstrijskem učnem ministrstvu pripomagali do profesure na češki univerzi v Pragi. Sedaj se kaže vsa dosejanja delavnost prof. Masaryka na češki univerzi v pravi luči; s tem se razjasnjuje vse njegovo besno sovražstvo do katoliške cerkve in vsa njegova ljubezen do židovstva. Kakšen poguben vpliv je imel Masaryk kot prostožidar na učiteljsko mladino na Češkem! Sedaj g. profesor že vé, da kot varovanec nemških prostožidarjev nima se česa bati v Avstriji, zato je tudi sedaj potegnil krinko z lica. Čudne reči se gode v naši Avstriji!“

Vstaja v Angoli.

Lisabon, 31. julija. Portugiška vlada je dobila od guvernerja Angole v portugiški Afriki brzojavno obvestilo, da je 6000 moč močna tolpa Kuanhamcevo napadla več evropskih naselbin pri Cacondi, pomorila vse prebivalce in zapalila vse hiše. Mnoge Evropecev je umorjenih, med njimi več inženjerjev. Francoske misijonarje (misija „Saint Esprit“) so vstaši ujeli, vendar se jim je posrečilo z velikim naporom uiti. Brzojavka konča s prošnjo, naj se pošljejo vojaška ojačenja.

Prelom v germanizacijo.

V župniji Poljska Ostrava, ki ima med 20.000 prebivalci samo 500 Nemcev, so se dozdaj otroci čeških starišev vpisovali v matrike nemški; krstni, poročni in mrtvaški listi so se istotako izgotovljali samo v nemškem jeziku. Vse pritožbe radi te germanizacije so bile brezuspešne. Kakor poroča „Ostravsky Deunik“, napravil je sedaj češki učitelj v Poljski Ostravi, gospod Jež, prelom v to nepravilno prakso. Zahteval je, da bi se njegov otrok pri krstu vpisal v matrike v češkem jeziku, a upravitelj župnije, gospod Weissmann, tega ni hotel storiti, češ, da ima strog ukaz, uradovati samo v nemškem jeziku, nakar je gospod učitelj Jež izjavil, da ne pusti otroka krstiti, dokler ga ne bode gospod upravitelj vpisal v češkem jeziku. Obenem pa je poslal pritožbo notranjemu ministrstvu in kardinalu vratislavskemu, dr. Koppu. radi take nepostavnosti. Te dni pa je bilo g. Weissmannu uradno zapovedano, da naj otroka vpiše v matrike v češkem jeziku.

Nov bombni napad v sultanovi palači.

V Skoplju se govori, da je bila v sultanovi palači vržena bomba, a turške oblasti to skrbno zakrivajo.

Napad na sultana.

V Carigradu je prišla policija vsled napada na sultana nad 3000 oseb različnih veroizpovedanj in narodnosti. Avstrijsko trdko Runzler dolže, da je prodala napadalcem dinamit. Pri trdko so izvršili hišno preiskavo, ki je pa ostala brez uspeha. Trdko zdaj zahteva, naj jo turška vlada odškoduje.

Položaj v Stari Srbiji.

Mohamedanski Albanci so ustrelili v Peči z revolverji pravoslavne sodnijskega prisednika Ivana Effendija. Položaj v djakovarski in pečni okolici se je zadnji čas zdatno poslabšal.

Volitve na Srskem.

V nedeljo so bile zadnje volitve v srbsko skupščino Izvoljenih je bilo: 80 samostojnih radikalcev, 55 zmernih radikalcev, 14 narodnjakov, 3 liberalci, 4 naprednjaki, 2 socialisti in 1 pristaš kmečke stranke.

Enega poslanca izvolijo 6. avgusta Skupščina je sklicana v zasedanje 7. avgusta. Iz Belgrada je izgnala policija nevarnega anarhista Alberta Kaltenborna, ki je nemški poddanik. Dolže ga, da je povzročil zadnje stavke v Belgradu.

Shod katolikov v Nemčiji.

Kolin, 31. julija. Glasila nemškega katoliškega centra prinašajo poziv na 52 shod nemških katolikov, ki bo letos od 20. do 24. avgusta v Strassburgu. Shod otvori slavnostni spreved rokodelskih in delavskih društev.

Ako se želi kdo izmed Slovencev udeležiti tega zanimivega shoda, dobi natančne podatke v našem uredništvu.

Balkan.

Belgrad. Štirje Albanci so umorili nekega orožnika srbskega pokoljenja, ki je stal na straži pred vladnim poslopjem v Djakovaru.

Italijanska zbornica

je nadaljevala predvčerajšnjim razpravo o podražavljenju železnic. Poslanec Gianturco je predlagal, naj se pogaja vlada o podražavljenju z železniškimi družbami ob Sredozemskem in Jadranskem morju in na Siciliji. — Zbornica je izrekla vladi z 268 proti 112 glasovom zaupnico, nakar so odgodili zasedanje za nedoločen čas.

Gospodarsko gibanje poznanskih Poljakov.

Letna poročila poznanskih poljskih pridobinskih in naseljenjskih bank ter zadrug izkazujejo velike uspehe in izvanredno marljivost zatiranih Poljakov na Nemškem — Skupni promet zadružne banke pridobinskih bank zadrug na Poznanskem se je povzdignil od 219 milijonov mark leta 1903. na 278 milijonov mark v letu 1904. Število hipotek zadružne banke znaša 93, površina posestev 563.674,43 hektarjev. Blagajni za vzajemno pomoč na Poznanskem je pripadalo l. 1903. 379 članov, 1904 pa 463. — Banka za kmetijstvo in industrijo na Poznanskem ima letos 13 milijonov mark več prometa na leto kot lani (53 milijonov mark proti 40 milijonem). Ljudske banke v Mogilnem, Srodi, Krotešinu in Ostrovu imajo vedno več članov. — Parcelacijska zadruga poljskih kmetov je parcelirala 7157 juter zemljišča, torej, odkar obstoji je razdelila že 47894 juter med 1083 kupce. Deželna banka v Poznanzu je imela l. 1904. 300.000 mark dobička. To so zelo lepi uspehi in Nemci jih niso več kaj veselili.

Poglavje o nemški kulturi.

Nemški državni statistični urad izkazuje med nemškimi dijaki sledečo odstotno izkazilo kazni in prestopkov nemških dijakov: od 10.000 dijakov jih je bilo zaradi razžaljenj obsojenih l. 1899 17,9%; zaradi nasilja in pretenja oblastem 13,9%; zaradi poškodovanja lastnine 10,5%. Dr. Wittich, ki priobčuje ta izkaz, da se nemški dijaki v tem oziru prav nič ne odlikujejo od navadnih kmečkih fantov, delavcev in velikomestnega proletarijata. Večina teh prestopkov se je zgodila v pijanosti in sicer večjidel v stanju surove in najvišje pijanosti.

Boj med francoskimi in nemškimi policisti v Afriki.

V južnem Kamerunu in sicer v vasi Missum-Missum se je vršil krvav boj med francoskimi in nemškimi policijskimi četami. Nemci so usmrtili več francoskih policistov. Francozi so nato proglasili v Missum-Missumu vojno stanje in zdaj trde Nemci kakor tudi Francozi, da pripada kraj njim. Kako se bo razvila zadeva, se še ne ve.

Maroko.

Nemški poslanik na Spanskem pl. Radovitz je naznanil španskemu ministru Montero Riosu, naj zborujejo zastopniki držav, ki se bodo pečali z rešitvijo maroških spornih vprašanj, v Madridu.

Kreta.

Krščanski vstaši so priredili shod, na katerem so sklenili, da se ne namerajo ravnati po navodilih, ki so jih naznanili konzuli velevalstij v oklicu na krečansko prebivalstvo.

Francosko vojno brodovje na Angleškem.

„Köln. Ztg.“ poročajo, da so določili spored za obisk francoskega brodovja na Angleškem. Dne 7. avgusta priplove v Cowes ob severni obali otoka Whigt. Angleži nameravajo sprejeti svoje francoske goste na način, ki ga še ni videl svet. Francozi obiščejo tudi Portsmouth in London. Francosko brodovje namerava ostati v angleških vodah sedem dni. Angleški kralj Edward namerava z angleškimi princji 9. avgusta obiskati francosko brodovje. Francoske častnike bo kralj slovesno sprejel in jim najbrže priredil ples na kraljevem dvoru. Tudi ebe angleški zbornici nameravata pogostiti Francoze v West-

minster-Halle, kar je posebne velike politične važnosti.

Društvo „Kamnik“ družbi sv. Cirila in Metoda.

V nedeljo je priredilo društvo „Kamnik“ v Kamniku s sodelovanjem slov. kat. akadem. društva „Danice“ slavnostni koncert s prosto zabavo na vrtu hotela „Fischer“. Društvo je hotelo s tem proslaviti 20letni obstanek družbe sv. Cirila in Metoda. Cisti dobiček je bil namenjen družbi.

Oboje se je posrečilo nad pričakovanje. Slavnostni koncert se je vršil tako lepo in precizno, vse točke so bile popolne in občinstva je bilo toliko, da je društvo „Kamnik“ doseglo prvi svoj namen, slovesno vredno praznovati družbino 20letnico. Koncert pa je dal na drugi strani tudi materijelnega dobička družbi, tako da prirediteljem lahko čestitamo na popolnem uspehu.

Koncert se je pričel ob 5. uri popoldne. Zaseden je bil zadnji kotiček obširnega Fischerejevega vrta. Navzočih je bilo tudi precej visokih gostov, veliko število kopaliških gostov, mnogo jih je prihitelo iz Ljubljane in drugod, a tudi vrli Kamničani sami niso zaostali, ampah jih je bilo navzočih lepo število.

Koncert so otvorile vrle gospice društvene tamburašnje, ki so res dobro udarjale. Naprej z a s t a v a S l a v e ! “ Že pri nastopu se je vse zanimalo za dične gospice v krasnih jugoslovanskih čepicah. Igrale so z veliko sigurnostjo in preciznostjo in vendar so v nedeljo nastopile prvokrat zunaj pred tolikim občinstvom. Zato so pa žele tudi zasluženo pohvalo pri vsaki točki. Vrlim gospicam kličemo: Le tako naprej!

Izborbo je pel pod vodstvom g. He y b a l a društveni zbor, ki mu gotovo ni kmalu kos kak drugi mešani zbor. S finim prednašanjem se je odlikoval dijaški kvartet in občudovali smo krasno solopetje tenorista g. fil. R o b i d e. Najlepša in najbolj umetniško dovršena pa je bila gotovo točka: Koncert za gosli, sviral g. He y b a l. Bil je to res pravi užitek. Vse točke je občinstvo pozdravljalo in odobravalo z burnim ploskanjem.

Slavnostni govor je govoril g. fil. M a r i n k o, predsednik „Danice“. Govornik pozdravi navzoče v imenu katol. narod. dijaštva in se zahvali za vabilo k sodelovanju, kateremu se je katol. nar. dijaštvo rado odzvalo. Omenjeno dijaštvo rado sodeluje vsod, akoravno nasprotniki v svoji lažjivosti trosijo okoli resnici nasprotujoče stvari. To pa delajo zato, ker mi v resnici delamo o in se nas vsled tega boje. Nam Slovincem je treba edinosti. Imamo dosti skupnih stvari. In prva stvar, za katero se meramo brigati vsi, je pouk slovenske dece. Umetno se nas razdelili, da bi nas lažje uničili: le glejmo beneške in ogrske Slovence. Vse svoje kulturne sile moramo osredotočiti, da rešimo svojo domovino, delajmo po zgledu družbe sv. Cirila in Metoda, da ostane naša. Ako tudi smo izgubili veliko in nas je Slovincem le še poldrugi milijon, vendar pa nas pri vsem tem navdaja prepričanje in zavest, da smo vse, kar smo storili in ustvarili v teh žalostnih razmerah, ustvarili brez tuje pomoči, iz s e b e. To kaže, da je velika naša notranja moč. Pri delu je treba mirnosti in neustrašenosti, treba je imeti pred seboj jasno začrtano pot, ki vede do jasnega cilja. To je prvi pogoj uspeha. To se kaže tembolj danes, ko v tem krogu praznuje družba 20letnico svojega delovanja. Ravno iz delovanja te družbe odsevajo vse te lastnosti.

Njenega rojstva niso spremljale bojne fanfare. Ljubezni tihi spev je pozdravil njeno rojstvo, spev radosti, ki se je porodila v duši naroda, videčega, da so njegovi sinovi pripravljani braniti njegovo bodočnost, njegovo dečo. Zdi se, kakor bi bil tedaj narod instinktivno čutil, da ni več daleč čas, ko bode čez naša polja zavela strupena sapa liberalizma, koja je imela, pomnožena po raznih osebnih nasprotjih in koristih, zbuditi po naši domovini vihar, ki ne sklanja le našega narodnega drevesa, marveč ki mu je naravnost polomil mnogo najlepših vej in ki nam je v domovini upustošil mnogo lepih nad, nam vzel v tujini ugled. Zato se je takoj oklenil nove družbe z vso ljubeznijo, in ta je pegnala tako mečne korenine v narodovem organizmu, da jih ni bilo več moč izrjavati. Prišle so nad družbo težke ure, kar pa je družbi le koristilo, kajti družba je vsled tega hodila pot, o kateri danes lahko rečemo, da je bila prava, ker si je tako družba pridobila splošen ugled, tako, da lahko rečemo, da ga ni zavednega Slovenca, ki bi ji ne bil dejansko naklonjen iz vsega srca.

Govornik želi, da bi družba res dosegla ono, kar izkuša doseči Slovincem in da bi čez 30 let mogli reči ob njeni 50 letnici, da je dosegla družba to, da ima vsak slovenski otrok šolsko vzgojo v slovenskem jeziku. Burno in viharno ploskanje je sledilo izbor-nemu govoru.

Nato je sledilo zopet tamburanje in petje, zabava je postala animirana in ži-

vahna. Le s težkim srcem so se Ljubljanci ločili od prijetne družbe, ko so morali pohiteti na večerni vlak. Posebno veselje je vzbujala na koncu šaljiva opera „Grajščak in kmet“ ki je vzbudila mnogo neprisiljenega smeha.

Lepo prireditev je vsak pač zapuščal z mislijo: Bila je lepa in izvrstna prireditev, ki dela čast društvu „Kamniku“, njegovim tamburaščinam, pev. zboru in katoliškemu narodnemu dijaštvu, ki je sodelovalo pri tem slavnostnem koncertu

Dnevne novice.

V Maribor I Dne 3. in 4. septembra se vrši poučno letno zborovanje „Slovenske kršč. soc. zveze“ in remanje k Materi Milosti v Mariboru. Iz Ljubljane vozi v Maribor poseben vlak. Castite župne urade prosimo, da v tej zadevi blagohotno posredujejo. Udeležje se naj samo moški. Iz vsake župnije naj bi šlo par mož in mladeničev, tudi iz onih župnij, kjer še ni izobraževalnih društev. Vsa naša društva prosimo, naj jimajo ta k o j tozadevna posvetovanja ter naj nam javijo, koliko udeležencev bo iz njihovega kraja. — Odbor „Slov. kršč. soc. zveze“.

Odgovor „Slovenske dijaške zveze“ „Slovenskemu Narodu“. Prejeli smo: Z ozirom na večerajšjo notico v „Narodu“, prosimo slavno uredništvo, da priobčite sledeče vrstice „Narodu“ v pojasnilo: Clani „Slov. dij. zveze“ obstojajo do sedaj skoro še iz samih lajikev visokošolcev in le samo trije gg. bogoslovci so dosedaj v društvu, izmed katerih pa ni nihče v odboru. Sedaj je članov že čez 40, in upamo, da bo število kmalu naraslo nad 60. Kar se tiče glede naše inteligence, moramo pripomniti, da je hodila v iste šole kakor liberalna in poseča tudi sedaj ista vseučilišča kakor Vi. Za danes bo menda dosti. Iste izjavo smo podali tudi „Narodu“. Za odbor: R o ž i č, predsednik; B a j u k, tajnik.

Alojzijevišče. Za novega ravnatelja v kn.-šk. Alojzijevišču v Ljubljani je imenovan prečast. g. dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. Vič. g. profesor dr. Josip Gruden se je vsled bolehnosti tej časti odpovedal.

Zaplenjene razglednice v Pulju. Iz Pulja: Že več dni preiskujejo uradniki tukajšnjega policijskega komisarjata vse bukvarne, prodajalne papirja in trafike ter zaplenjujejo vse razglednice, kjer je iz kopnega naslikano ali fotografirano puljsko vojno in trgovinsko pristanišče. Zaplenili so že 100.000 razglednic. Ze pred nekaj meseci je oblast poostrišla prepoved napravljati fotografije utrdb, ni pa prepovedala prodaje razglednic, ki so že v prometu. Sedanjega zaplajevanja najbrže ni ukazala vojaška oblast, ampak politična in sicer zato, da se sodišče definitivno izreče o tem se li smejo take razglednice prodajati ali ne.

Delovanje istrskih kmečkih zadrug. Istrska kmetijska družba v Pereču nima za Hrvate nobenega posebnega pomena, ker je vsa v italijanskih rokah. Marljivo pa delujejo lokalne kmečke zadruge, bodisi italijanske, bodisi hrvaške. Posebno delavna je hrvaška v Kastavu. Nabavila si je 50 različnih poljskih orodij in jih razdelila med svoje člane v kastavskem okrožju, 4 bike in več krav najbolje vrste. Nabavila si je 105 kvintalov bakrovega sulfata za škropljenje trt in ameriške trte, varne pred peronesporo — Koncem leta 1904. je imela zadruha 9060 67 K dohodkov 7934 13 K pa stroškov, torej je dobička 112654 K. — Zadruga je jela tudi zavarovati živino članov.

Toliko časa pil, da je umrl. Umrl je v Kaplji vasi dne 28. t. mes. znani Valentin Lah vsled žganja. Pil je žganje zjutraj in potem en liter žganja nesel domov in pil toliko časa da je dušo izdihnil.

Vojaške vesti. Tukajšnji l. b. a. t. l. j. o. n. 17. pešpolka odpeljal se je danes ob 12 uri 28 min. po polnoči k polkovnim vajam v Celovec. — Vojaška godba in štab 27. pešpolka odšla sta k polku na Rakek večeraj dopoldne. — Vest, da bo imenovan eksel. podmaršal baron Malowetz kor. nim poveljnikom v Zagrebu, prinesel je „Slovenec“ že pred desetimi dnevi, torej davno predno se je razglasilo oficijelno imenovanje. Poveljnikom 6. pehotne divizije na mesto barona Malowetza je imenovan generalni major Anton Marsch, doslej poveljnik 48. pehotne brigade.

Spominska knjiga „Danice“. „Po desetih letih“ se je razposlala vsled prevelikih stroškov le onim

naročnikom zastoj, ki so že plačali naročnino za lanski letnik (vide „Zora“, X. l., pag. 68), drugim pa na ogled. Cena knjige je 2 K in prosimo vse one gg., ki ne mislijo knjige vzeti, da jo vrnejo upravništvu: g. phil. Ernst Tomec, Ljubljana, Dunajska cesta 6/III. Kdor je pomotoma ni dobil, naj jo reklamira istotako pri upravniku.

Upravništvo „Zore“.

Ogenj na Studencu je gasila, kakor se nam poroča tudi jako spretna požarna bramba iz Bizovika. Bila je prva na mestu.

Konkurenca Gradežu. Gradež se sicer razvija, ali dobil je najbrže precej nevarnega konkurenta v kraju Lignano na morski obali v Benečiji. V Lignano po turlanski železnici ni daleč, iz Lignano je tudi blizu v Benetke. Zveza je boljšane nego z Gradežem. Lignano se nahaja sicer šele v prvem razvitku, ali nevarno je, da se razvije na škodo Gradežu, ako se ne bo znalo v tem slednjem kraju zabraniti tega. Kopalnišče v Lignano je letos polno, (seveda tudi Gradež) tudi nekaj goriških Slovencev je tam.

Tatvin v Trstu ni konca ne kraja. V ulici Salice so vlomili neznan tatovi v stanovanje trgovca Cesca. Pokradl niso ničesar, ker so jih pri vlamljanju blagajne nekaj zmotili. Kakor vedno, so tudi sedaj srečno odnesli pete in gospe dar g. Cesca je stvar naznanil policiji, ki tatov ni mogla zaslediti. H.šnica je povedala, da so prišli trije elegantno napravljeni mladeniči, katerih pa potem ni več videla. — Tudi s a m o u m o r i v Trstu ne ponehajo. 30. t. m. se je ustrelil v gostilni „Alla Luna“ na trgu Galdoni neznan tujec.

Mrtvega so našli v njegovi kleti v Rihpocu, občina Trebnje posestnika Janeza Zelko. Zadel ga je kap.

Razstavo vajenških del so v nedeljo otvorili v Radovljici.

Za župana v Toplicah je izvoljen g. Ivan Sitar.

Aretirali so v Gorici radi brezposelnosti 26 let starega Abdona Baderja.

Umrl je v Zagrebu trgovec gosp. Filip Certin.

Boga preklinjal. Včeraj popoldne so srečali orožniki na cesti v Moste gologlavega moža. Ker se jim ja zdel sumljiv, so ga ustavili in ga prašali za ime in od kod da je. Imena ni hotel povedati, rekel je le, da je Ljubljčan. Gostilničarka Marija Novak je orožnikoma pravila, da je ta človek v njeni gostilni sitnaril in upil. Likozar France, tako je ime aretovanca, je na to roko proti nebu dvignil in Boga preklinjal, zakaj da ga je ustvaril. Ko sta ga pa orožnika hotela ukleniti, začel je mahati in svatvi z rokama, ter je orožnika po rokah opraskal. Izroččen je bil sodišču.

Utonil je France Beretič, delavec iz Rodika pri Sežani doma. Kopal se je s tremi drugimi delavci pri kopalnišču južne železnice in ker ni pazil, zabredel je v globino, kjer je plavanja nevedšč, utonil.

Kdor se hoče udeležiti orožnih vaj kot kolesar proti določeni odškodnini, ki se izplača koncem vaj, mora se nemudoma zglasiti pismeno ali pa ustno pri najbližji politični oblasti svojega bivališča.

Nemške tvrdke za izvažanje v Trstu. Iz Hamburga poročajo: Zagotavlja se, da dvanajst velikih tvrdk iz Hamburga in Bremena odpre s 1. januarjem svoje zaloge za izvažanje; na ta način se hočejo izogniti visokim carinam nove nemške trgovinske pogodbe.

Mnogo občinskih svetnikov in zastopnikov občin istrskih je imelo to nedeljo sejo, kjer so se posvetovali o italijanskem vseučiliškem vprašanju,

Veliko vrtno veselico priredita v nedeljo, dne 13. avgusta t. l. moška in ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Kamniku na korist družbi!

Toča je napravila v občini St. Jurij pod Kumom 22. t. mes. za 20 000 kron škode.

Utopljenega so našli na Koroskem 65 let starega Andreja Ribnikarja, doma od Sv. Križa pri Trziču.

Duhovne vaje za gđ. učiteljice bodo v uršulinskem samostanu v Ljubljani 21., 22 in 23. avgusia; začetni govor bo 20. avgusta zvečer, sklepni govor in skupno sveto obhajilo pa 24. avg. zjutraj. Gđ. učiteljice, ki se jih hočejo udeležiti, naj to sporoče predstojništvu uršulinskega samostana do 19. avgusta. Drugi ali tretji dan pobožnosti ni mogoče vstopiti.

Žrtev vročine. Iz Kandije nam pišejo, da je tamkaj umrla zasebnica Frančiška Pirc kot žrtev zadnje neznesne vročine. Pokojnica je bila jako marljiva ženska. Pred kakimi štirinajstimi dnevi je žela žite pri neki prijateljici in je vsa segreta od vročine pila vodo. A vzlic temu, da se je takoj slabo počutila, je ni bilo vzdržati, da ne bi šla popoldne zopet na njivo. A

komaj je revica začela žeti, se je onesvestila in je na večer komaj prišla domov. Legla je in ni več vstala. Dobila je pljučnico in je dne 29. t. mes. po hudih mukah umrla.

Opozorjamo na današnji oglas, s katerim se priporoča mladenič za službo pomožnega učitelja.

Štajerske novice.

Štajerski Slovenci, snujete posojilnice! Pod tem naslovom priobčuje „Slovenska zadruga“ članek, v katerem pravi: „Kakor smo že zadnjič omenili, je za velike sodne kraje, kakršni so ptujski s 60 000 stanovalci, ali mariborski, slovenjebistriški in drugi, premalo to, ako imajo le eno ali dve posojilnici. Z narodnegospodarskega stališča tudi ne odobrujemo, da so cele dekanije (Zavrč, Vuzenica) brez posojilnice. Ob nemški meji, ob Muri in Dravi, morala bi vsaka župnija imeti svojo posojilnico. Zato pozivljamo vse domoljube v teh krajih, da se podajo na delo in da osnujejo po vsaj še kakih 20—40 posojilnic na slovenskem Štajerju.“ — Kdor želi v tem oziru svetov in pomoči, naj se obrne na „Zadružno zvezo“ v Ljubljani.

„Proč od Rima“ na Štajerskem. Na štajerskem je letos odpadlo 470 oseb od katoličanstva, in sicer k protestantizmu 358, k starim katoličanom pa 112 oseb. V Mariboru je odpadlo 140, v Gradcu 117, v Celju 40, v Ljubnem 24, v Mürrzuschlagu 7, v Brucku ob Muri 7, v Stajncu 6, v Rotenmanu 6 v Pegavu 4, v Feldbachu 2, v Radgoni 2 in v Marjinem Celju 1 oseba k protestantizmu.

Poizkušeni samoumor. Hišni mizar hotela „Erzherzog Johann“ v Mariboru je izpil te dni strup. Hudo zastrupljenega so prepeljali v bolnico. Vzrok poizkušenega samoumora „nesrečna ljubezen“.

Čitalnica v Slovenski Bistrici priredi prihodnjo sredo, dne 2. avgusta t. l., v gostilni g. Franceta Kralca z a b a v n i večer s sodelovanjem „slovenjebistriškega pevskega društva“ in „pehorskkih šramelov“ ter vabi Slovence iz mesta in okolice, da se snidejo v čim večjem številu. Začetek ob 8. uri zvečer.

Samoumor. V ponedeljek, dne 31. julija, se je ustrelil v Mariboru v neki gostilni v Vitrinjski ulici sodnijski sluga Mat. Misloveč. Prvo kroglo je vstrelil v prsa, tri pa v glavo. Smrtonovarno ranjenega so prepeljali v bolnišnico, kjer bo bržkone kmalu umrl. Zapustil ni nobenega pisma, iz katerega bi se dalo sklepati, zakaj je to storil. Mož je že hodil dalje časa ves zmešan okoli. Mnogo so krivi družbinski prepri.

Bralno in pevsko društvo „Maribor“ priredi v nedeljo, dne 6. avgusta izlet v Hoče, kjer priredi na vrtu gostilne g. Gselmana koncert. Začetek ob 3. uri popoldne

Bogata beračica. Dne 27. julija je umrla v Gradcu neka Vincencija Breiner, ki je živela jako siromašno, iskala podporo javne dobroteljske in iskala po gozdih suhljadi. Spala je na dveh lesenih zabojih. Ko so po njeni smrti preiskali njeno stanovanje, našli so med cumjami za 410.800 kron vrednostnih papirjev. Žena se je bala roparjev, zato je živela kot beračica.

V Gradecu je došel novi poveljnik 7. pešpolka polkovnik Frančišek Pankert.

Telefonsko omrežje prenarede v Gradcu. Žice ne bodo več na prostem, marveč pod zemljo. Na ta način nevihte ne bodo ovirale rednega prometa.

Žrčna kap je zadel na planinah graškega umetnega vrtnarja in predsednika graškega „Turnvereina“ Karola Cuno.

Ljubljanske novice.

Uradne ure „Slovenske dijaške zveze“ so radi obilnih poslov v torek in petek od 10.—12. ure dopoldne

Poročil se bo v soboto g. Ferdinand Pfeifer z gospdč. Marico Franzot, hčerko dobro znanega restavraterja in posestnika g. Stefana Franzota.

Predrzen tat v Rožni dolini, kateremu se je zdelo prijetno, pri g. Permetu skozi okno v sebo priti po 100 kron denarja, se je hitro skesal in je prinesel z denarnico vred še 50 kron nazaj, katere je položil blizu vrtno ograje. Tiček mora biti v bližini. Rožnodolinci pazite!

Romarji z Moravskega. Dne 22. t. mes. ob 3. uri 34 min. zjutraj se bodo pripeljali mimo Ljubljane moravski romarji v Palestino. Tu bodo zajtrkovali ter se odpeljejo ob 4. uri 12 min. dalje. Iz Palestine nazaj se bodo peljali mimo Ljubljane 31. avgusta ob 5. uri 16 min. popoldne. Tu ostanejo na povratku eno ure ter porabijo ta čas za večerje.

Poročil se je c. kr. davčni inspektor g. dr. Erich Mühleisen z gđ. Pepino pl. Wolff.

Koncert ljubljanske „Društvene godbe“ se vrši jutri, v sredo na vrtu hotela „Ilirija“. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin.

Aretovan je bil večeraj pečarski pomočnik Anton Kovač rodom iz Zagreba, ker je sumljiv, da je ukradel svojemu tovarišu Ivanu Zaplotniku denarnico s K 5 52, katero je bil položil, med tem ko je zaspal na nočne omarico. Kovač je tudi sumljiv, da je ukradel aprila meseca pečarskemu pomočniku Jurij Kranjcu 50 kron denarja in srečko Rdečega križa

Pes popadel je predvečerajšnjim zvečer na Marije Terezije cesti g. kancelista Matjo Lavrenčiča in ga poškodoval na nogi. — Na dvorišču ljubljanskega gradu je popadel pes hlapca Ignacija Otorepeca in ga poškodoval na desni nogi ter mu raztrgal hlače Lastnika psov sta znana.

Prvo grozdje je prišlo v soboto na tukajšnji trg. Prodajali so ga po 80 vin. klg.

Burno noč je imela danes ponoči ljubljanska policija. Aretirala je 12 oseb radi raznih prestopkov, med njimi 4 ženske.

Koncert ljubljanske društvene godbe v korist pogorelcem v Horjulu se vrši danes, v torek, v „Narodnem domu“. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 40 h.

Izgubil je nekdo zlat prstan z rdečim kamnom na peti s Prul do sv. Jakoba mostu. Oddá naj se na magistratu.

Razne stvari.

Najnovejše.

Odbita prošnja velikega kneza. Car je odbil prošnjo velikega kneza Cirila, da bi se smel oženiti z ločeno ženo hesenskega nadvojvode.

Kaznovana pijanka. Žena Abrahama Stancicsa v Devi se je tako napila, da se je na dvorišču svoje hiše nezavestna zgrudila. Ko je spala, prišli so k njej prašiči in ji odgrizli obe ušesi ter meso na roki.

Nečloveška mati. V Losce na Ogrskem je Suzana Sevkán razsekala svojega 6 mesecev starega otroka in kosce vrgla podganam.

Budimpeštanski brzovlak št 602 je skočil raz tir na progi med Branciscio in Devo. Proga je poškodovana, ranjen ni bil nihče.

Tuniški bej je nevarno obolel. Sest oseb je ubila strela v letovišču Coney-Island pri New Yorku, ranila je pa nad 40 oseb.

Nasmrtso obse dil v Londonu lekarniškega pomočnika Devereuxa, ki je zastrupil svojo ženo in dva otroka.

Originalen banket. V Bukareštu stavka sedaj do 800 strojarskih pomočnikov, s katerimi simpatizujejo tudi drugi rokodelci. Ob priliki velikega shoda so priredili banket za tiseč oseb, na katerega so povabili tudi zastopnike časopisja in druge veljake. Ta banket je bil zanimiv raditega, ker so bile na razpolago le take jedi, ki jih stavkajoči dobivajo v podpero od svojih tovarišev: kruh, ovčji sir, grozdje, jagode itd. ter posodice vode. Vkljub temu so bili govori zanosni in solidarni ter razpoloženje živahno.

Od učenca do milijonarja. V Kaliforniji je nastopil nov milijonar, 21 letni Walter Scott, ki je bil poprej učenec v zlatih rojih. V „dolini smrti“ je slučajno našel zlato in srebrno žilo. Imel je toliko pameti, da je svojo iznajdbo zamolčal toliko časa, da je mogel kupiti oni del zemlje. Strokovnjaki so cenili njegovo najdbo na 10 milijonov dolarjev. Neka družba mu že sedaj ponuja pet milijonov, a on zahteva 20 milijonov. Sedaj potuje po Ameriki in pridno razpisava denar. Samo za vožnjo izmeče več tiseč dolarjev.

Nova verska sekta. V Ružodolu pri Libercu na Češkem se je ustanovila nova verska sekta pod imenom „Adventisti sedmega dne“. Voditelj teh ljudij je neki fotograf Gruber, v čegar domu se vsak praznik, t. j. vsako soboto vrše shodi. Sekta ima celo vrsto vernikov, večinoma žen in otrok.

Za človeka v smrt. Pri postaji Spillern je, kakor poročajo z Dunaja, hotel železniški paznik spraviti s tira nekega moža, ki se je vlegel na tir, da bi ga povozil vlak. V zadržem trenutku ga je odtrgal s tira, a vlak je podrl rešilca in ga raztrgal na kosce. Železniški paznik zapuščá vdovo s sedmimi nepreskrbljenimi otroci.

Prodana žena. Kmet Jožef Mihof-fer v Pankoti je opazil, da ga njegova žena vara. Prepustil je svojo ženo za 200 kron njenemu ljubimcu Karolu Földesu, ki mu je to vsoto tudi takoj izplačal. — Takoj ko je kmet dobil kupnino za ženo, je nezvesto polovico izročil Földesu, pri katerem bo počakala, da se konča tožba o ločitvi zakona, nakar se bo poročila z ljubimcem.

Svojo glavo prodal. Neki londonski kočijaž je prišel vsled velikega štrajka kočijažev v angleški rezidenci s

svoje družine v veliko bedo. Zraven tega je prišla še bolezen njegove žene in enega njegovih otrok. Zdravnik, h kateremu se je v tej stiki zatekel kočijaž, je opazil nerazmerno dolgo glavo kočijažovo in mu ponudil 100 mark, ako mu je odstopi po svoji smrti. Zadovoljen je bil kočijaž s to vsoto, katera ga je rešila največje bede tem bolj, ker je imel ta predmet izročiti zdravniku po smrti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst, 1. avgusta. Pri denarju, določnem za novo norišnico na Rumerjevem zemljišču, je zmanjkalo 15.000 kron. Dasi „Riforma“ in „Sole“ javno imenujeta laške občinske svetnike, posebno vodjo dr. Veneziana tatove, in je imel stvar že v rokah sodnik Chersich, se še ni ničesar v tej zadevi ukrenilo.

Budimpešta, 1. avgusta. Honvedni minister je izdal odlok, na podlagi katerega se bodo morali oglašati vojaški novinci ne več v občinah, v katere so pristojni, ampak na deželi pri orožniških postajah, v Budimpešti pa pri drž. policiji. S tem odlokom se hoče razbiti odpor opozicije.

Budimpešta, 1. avgusta. Železniški minister bo tekom avgusta umirovil 180 železničarjev, ki so nad 60 let stari. Istodobno bo avanziralo 120 železničarjev.

Dunaj, 1. avgusta. Z današnjim dnevom so tukajšnji mesarji povišali ceno mesu pri vsaki kategoriji za 10 h.

Lipsko, 1. avgusta. Vse predilnice in barvarije na Saksonskem in Turinškem so zatvorili. 60.000 delavcev je brez dela, 2000 tovarn zaprtih.

Kodanj, 1. avgusta. Nemški cesar se je pripeljal sem. Na obrežju ga je čakala velika množica, ki ga je pa silno hladno sprejela.

Sredec, 1. avgusta. Iz Carigrada poročajo: Policija je vdrla v bolgarski eksarhat in zaplenila vse listine. Dva uradnika in vse uslužbence z ženami vred so zaprli.

Carigrad, 1. avgusta. Bolgarskega inspektorja Naumana so zaprli, ker sta bili nanj poslani 2 bombi.

Cetinje, 1. avgusta. Predsednik črnogorskega državnega sveta, Boso Petrovič, je odšel v Berano, da se snide s turškim valijem kosovskega vilajeta, da se dogovorita, kako napraviti na meji med prebivalstvom in vstaši red.

Rim, 1. avgusta. Poslanec Barzilai je izjavil z ozirom na neke vesti po slovanskih listih, da ni verjetna zveza med Italijani in Cehi. Popolnoma nemogoča pa je zveza med Slovenci in Italijani.

L'Aja, 1. avgusta. Nizozemske čete, poslani proti vstašem v Boni na otoku Celebes, se se izkrcale in porušile utrdbe glavnega mesta Radjouva. Nizozemci so izgubili 25 mož, vstaški princ pa 270.

Belgrad, 1. avgusta. Tu so poslali v pokoj policijskega ravnatelja Petroviča, ker je bil baje ob priliki stavke uslužbencev elektriških naprav preveč popustljiv.

Peterburg, 1. avgusta. V mornariškem ministrstvu se je zgodila strašna eksplozija. Več zgradb je porušeni. Sodijo, da se je zgodil dinamični atentat. Podrobnosti o tem še ni.

Berolin, 1. avgusta. Agencija Laffan poroča iz Peterburga: Car je imenoval komisijo, ki naj preiskuje vzroke upora med baltiškimi in črnomorskimi pomorščaki. — Predsednik je mornariški minister Birilev. Komisija se je bavila z disciplino med častniki in postopanjem z moštvom.

Peterburg, 1. avgusta. 5500 delavcev v nevskih ladjedelnicah stavka. Miru niso kalili.

Peterburg, 1. avgusta. Carjevo jahto „Nuba“ popravljajo. V avgustu bo popolnoma popravljena. Vsled tega so nastale govorice, da bo car jeseni nastopil večje potovanje.

Nižni Novgorod, 1. avg. Židje beže iz Nižni Novgoroda. Izgredi proti židom se ponavljajo. 400 židov je pobegnilo v Kazan.

Peterburg, 1. avgusta. Prihajajo poročila, da se mobilizacija 13. vojnega zbora vrši s silnimi težavami. Reservisti uprizarjajo izgrede. Oblasti so brez moči. Na ceste si nihče ne upa, ker divjajo po

njih pijani rezervisti. Prodajalnice v okrožju so zaprte, istotako hišna vrata.

Peterburg, 1. avgusta. Večja skupina odličnih Poljakov je izročila predsedstvu državnega sveta narodnostne zahteve Poljakov, ki se popolnoma krijejo z zahtevami poljske narodne demokratične stranke.

London, 1. avgusta. „Times“ priobčuje iz Peterburga: Predsednik izvrševalnega odbora shoda zemstev Golovin je prispel v Peterburg, da protestira proti hišnim preiskavam, ki so se vršile v Moskvi. Golovina je drž. tajnik grof Solski jako prijazno sprejel. Golovin je dejal grofu: „Mi se prilagodujemo carjevi želji, ki je pozval Ruse, da proučavajo vprašanje reform, a nam se delajo zapreke. Zabraniti so nam hoteli skupščino in sedaj nas imajo za tajne zarotnike. Golovin je prosil Solskega, da posreduje na najvišjem mestu, da se prepreči nepostavnosti, ki vzbujajo nezadovoljstvo. Grof Solski je rekel, da bo vse storil, da se to izvrši in da bo šel na roko zemstvom. Solski je izrekel obžalovanje, da ga niso prej prašali za svet. Ustava, katere so sklenila zemstva, ima mnogo točk, katere bi on lahko sprejel v preosnovani osnovi za reforme, katero je 17. julija izročil carju. Prekasno še ni, ker ima car stvar v rokah. Solski je pristavil, da je ustavna osnova Buliginova znatno preustrojena in da bo tako precej soglašala z idejami skupščine zemstev. Razgovor med Golovinom in generalom Trepovom je imel pa popolnoma drugačen karakter. Zaman se je Golovin skliceval na carjev reskript. „Moj nalog“, dejal je Trepov, „da se skupščina razide, bi se moral izvršiti. Vi bi lahko protestirali, a ker ste se uprli, morate nositi posledice“. Golovin je končno izročil Trepovu besedilo manifesta na narod, ki je bil sprejet v skupščini.

London, 1. avgusta. Rojstni dan ruskega prestolonaslednika velja sedaj za dan rojstva nove ruske ustave. Danes se vrši o tem kronski svet, v katerem se bo vršilo zadnje branje prenarjenega ustavnega načrta. K seji kronskega sveta je car povabil tudi več državnih svetnikov.

New York, 1. avgusta. Japonski mirovni pooblaščenec Sato se je izjavil, da imajo vsi mirovni pooblaščeneci tako obširna pooblastila, da jim ni treba pred sklepanjem vpraševati svojih vlad za sklepe.

Pariz, 1. avgusta. Dopisniku lista „Echo de Paris“ je admiral Birilev potrdil vest, da je cesar Viljem pri sestanku z ruskim carjem nagovarjal carja, naj odločno nadaljuje vojsko ter mu je obljubil denarno pomoč, in da bo Nemčija v Evropi varovala mir. Nemški cesar je carju ponudil kielske ladjedelnice za zgradbo novih ruskih ladij.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
31	9. zveč.	736,0	+23,0	sl. jvzh.	jasno	
1	7. zjutr.	735,9	+18,9	sl. vsvz.	„	0,0
	2. pop.	734,0	+30,2	sl. szah.	pol obl.	
Srednja včerajsnja temp. +23,5°, nerm. +19,7°.						

Tržna poročila

od dne 31. julija 1905.

Budimpešta. Pšenica za okt. K 16,02 do 16,04; rž za okt. K 12,90, do K 12,92; oves za okt. K 11,56 do 11,58; koruza za julij K — do —.

Stanovanje

s 3 sobami in predsobo ter vsemi pritliklinami se odda takoj ali z novem. v najem. Več se izve Sv. Petra nasip št. 49, pritličje.

Marljivo prodajalko

z nekoliko prakse, zmožno obeh jezikov z dobrimi izpričevali

išče 1532 3-1

tvrdka Jos. Schumi Ljubljana, Gradišče.

Milostiva gospa!

Ali ste že poizkusili izvrstne zmesi vsak dan sveže žganih raznih kav

1194 104-13

Prve ljubljanske

velike pražarne za kavo?

POSUŠENE JEDILNE GOBE

(prima kakovost)

kupi v vsaki množini v vrečah 20—25 kg.

A. Šmyra, 1460 20-10

Dunaj XVII./1. Elterleinplatz 7.

Službo

pomožnega učitelja

išče mladenič v dobi 25. let, ki je dovršil nižjo gimnazijo in se koncem tega meseca kot podčastnik vrne od vojaške službe.

Naslov pove upravništvo lista.

Ženitna ponudba.

Mlad hišni posestnik in obrtnik se želi poročiti z gospodično, katere bi imela 8000 do 10.000 K dote.

Pisma s sliko pod šifro „Rodnost št. 104“ naj se pošiljajo do 20. avgusta na uprav. „Slovenca“. 1528 4-1

Za

hotel pri zlatem jellenu v Gorici

iščem sledeče osobje:

1 računski natakar (Zahlkellner) s primerno kavcijo, 2 donašalca (Zuträger), 1 točaj (Schankbursche), 1 sluga (Lohndiener), 1 sobarica.

Pogoji: Znanje slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Solidnost!

Pismene ponudbe s fotografijo, ali osebno predstavljenje do 15. avgusta t. l.

Nastop 1. septembra t. l. 1530 3-1

A. Razberger, restavrater Ljubljana.

Št. 961

Razpis službe.

1504 3-3

Podpisano županstvo občine Jelšane, okraj Volosko-Istra, razpisuje s tem

službo občinskega tajnika.

Zahteva se popolno znanje slovenskega in nemškega jezika in po možnosti vsaj nekoliko laščine. Letna plača stalnih 800 kron, prosto stanovanje in drugi postranski dohodki.

Prošnje z izpričevali sposobnosti naj se podpisancu določijo do 15. avgusta t. l.

Županstvo občine Jelšane, dne 26. julija 1905.

Župan: Valenčič.

Ernest Hammerschmidta nasledniki

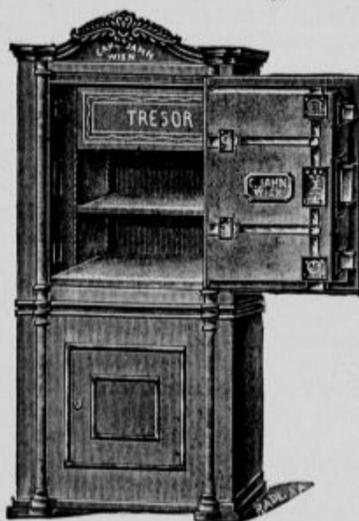
Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin

1980c 34-21

Ljubljana

Valvasorjev trg 6. Prešernove ulice 50.

Velika zaloga

blagajnic in denarnic ter vseh v železninsko stroko spadajočih predmetov.

Cene nizke!